

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/12/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4412206778
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:4412206778.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a členiek senátu: JUDr. Lea Mária Stovičková a JUDr. Daša Kontríková v právnej veci starostlivosti o maloleté deti: Y. F., nar. XX.XX.XXXX, Y. F., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, deti rodičov, matka: U. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. F. XX, Z., otec: U. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu v Trnave č. k. 37P/40/2012-116 zo dňa 19. septembra 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd zmenil rozsudok Okresného súdu v Trnave č. k. 21P/123/2008-26 zo dňa 27.10.2008 v časti výživného na maloleté deti tak, že výživné zvýšil zo sumy 82,98 eur na 110 eur mesačne na každé z detí od 23.03.2012. Nedoplatok na zročnom výživnom od 23.03.2012 do 19.09.2012 v sume 169,96 eur na každé dieťa súd povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 10 eur spolu s bežným výživným, pod stratou výhody splátok. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplývalo, že súd aplikoval ust. § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine. Skutkovo zdôvodnil svoje odôvodnenie tým, že výživným sa rozumie zaobstarávanie všetkých životných potrieb pre všestranný, telesný a duševný vývoj dieťaťa. Odôvodnené potreby maloletého dieťaťa sú závislé o od jeho veku, fyzickej a duševnej vyspelosti, zdravia, záujmov, od spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie. Zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu výživného stanoveného súdom musí byť takej povahy, aby existoval reálny dôvod meniť už vydané súdne rozhodnutie. Takouto zmenou pomerov nie akákoľvek zmena v okolnostiach rozhodujúcich pre určenie výživného, ale musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho charakteru, hlavne tých okolností, ktoré tvorili podklad pre vydanie skoršieho rozhodnutia. Za zmenu pomerov je vždy potrebné považovať odôvodnené potreby oprávneného, ku ktorým môže dôjsť okamžite (napr. choroba, nástup do školy) alebo postupne v dôsledku vyššieho veku, pričom v tomto prípade bude zvyčajne potrebné, aby od predchádzajúcej úpravy uplynula dlhšia doba. Vykonaným dokazovaním prvostupňový súd dospel k záveru, že k zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie doposiaľ určeného výživného došlo hlavne na strane maloletých detí ako oprávnených osôb. Odôvodnené potreby maloletých detí stúpli a to

hlavne v súvislosti s ich vzdelávaním, ale tiež v súvislosti s rastom cien a spotrebou na stravu, oblečením, záujmov a ich vyžitia. V neposlednom rade aj v súvislosti s ich telesným vývinom. K mimoriadnemu zvýšeniu potrieb maloletých detí však od poslednej úpravy výživného neprišlo. K zmene pomerov prišlo aj na strane matky, pretože od poslednej úpravy výživného jej pribudla ďalšia vyživovacia

povinnosť voči maloletej F. a ostala žiť sama bez partnera, ktorý vykonáva trest odňatia slobody. Pri určení výšky výživného súd vzal do úvahy príjmy a výdavky matky vo výške približne 400 až 500 eur mesačne a 67,62 eur mesačne štátne dávky, výdavky matky na ňu samotnú aj na chod domácnosti sú obvyklé, v nezvýšenej miere. Ďalej vzal súd do úvahy príjmy a výdavky otca. Je síce pravdou, že v čase poslednej úpravy výživného mal príjmy vo výške 17.233 Sk (572,03 eur) mesačne a teraz vykazuje príjem z podnikania vo výške 769,92 eur ročne, súd však vzal do úvahy reálne možnosti jeho príjmov, otec je vyučený ako opravár plynových zariadení. Podľa vlastného vyjadrenia otca, mohol by sa zamestnať v odbore, v ktorom je vyučený za plat vo výške v 500 eur mesačne, čo však z vlastnej vôle nespravil a snaží sa podnikať pri podstatne nižšom príjme. Výdavky otca sú obvyklé, nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Súd tiež vzal do úvahy potreby maloletých detí, ktoré od poslednej úpravy výživného v roku 2008 bezpochyby vzrástli a to v súvislosti s rastom cien a spotrebou detí na stravu, oblečenie hygienu, záujmov ako aj telesný vývin. Na základe hore uvedených skutočností je podľa názoru súdu primerané zvýšenie výživného zo sumy 82,98 eur na 110 eur pre každé z maloletých detí od podania návrhu na súd. Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 23.03.2012 do 19.09.2012 vo výške 169,96 eur pre maloletého Y. a vo výške 169,96 eur pre maloletú Y. súd otcovi povolil splácať v splátkach vo výške 10 eur, splatných spolu s bežným výživným. O náhrade trov konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec maloletých detí. Poukázal na to, že súd prvého stupňa neprihliadol ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Poukázal na to, že matka maloletých detí bola v čase poslednej úpravy výživného na materskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok v sume 256 eur mesačne a rodinné prídavky vo výške 63,75 eur a stanovené výživné 165,96 eur. Pri rozhodovaní o uvedenom poslednom výživnom bolo prihliadnuté na náklady spojené s dochádzaním detí do najbližšej základnej školy v Y. P., resp. neskôr do Y.. Poslednému podaniu návrhu o zvýšenie výživného predchádzalo ukončenie živnosti zo strany navrhovateľky, účelovo deň pred podaním návrhu, ku dňu 21.03.2012. Matka bola evidovaná na úrade práce sociálnych vecí a rodiny až od 28.03.2012 do 16.04.2012. Od 29.05.2012 si však opäť otvorila novú živnosť aj s tým vedomím, že z predchádzajúcej živnostenskej činnosti jej vznikol záväzok voči sociálnej a zdravotnej poisťovni v nezanedbateľnej čiastke, čo sa istou mierou tiež nepriamo podieľa na nutnosti kroku, že zo strany matky došlo k podaniu návrhu na zvýšenie výživného aj bez hlbšieho preukázania oprávnených nákladov, ako i na nezodpovednom ohrození istých príjmov do domácnosti. Súd danú skutočnosť neskúmal a ani nevyhodnotil konanie matky, otvorením si novej živnosti za daných podmienok. Súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože nezohľadnil v dostatočnej miere skutočnosť dlhodobej finančnej núdzy otca pri určovaní výšky výživného i napriek doloženým dokladom o výške príjmu za stavu, keď mu meškajú platby za 4 faktúry. Z toho dôvodu je otec nútený žiť na úver, no i napriek tomu nechcel preniesť žiadnu ťarchu na deti a nežiadal o zníženie výživného. Výživné platí pravidelne, včas a v stanovenej výške. Situácia na trhu práce je však nepriaznivá a aj napriek odporúčaniam súdu, vzhľadom na profesiu otca, si nevie nájsť lepšie platenú prácu. Pri rozhodovaní súd nezohľadnil náklady spojené s pobytom detí u otca, ktoré pravidelne vynakladá (oblečenie, drogéria, pomôcky do školy na precvičovanie, darčeky, príležitostné výlety a iné). Otec ďalej poukázal na to, že za posledný rok si nemohol nájsť

lepšie platenú prácu, k čomu priložil nový dôkazný materiál, výňatok z jeho osobného konta na webovej stránke profesia. Platenie výživného v stanovenej výške je neprimerané zárobkovým schopnostiam a možnostiam otca detí, ak zaplatí jeho platu v naposledy stanovenej výške, zostane mu suma pod hranicou životného minima. V odvolaní poukázal na to, že si pozastavil živnosť k 30.09.2012, k čomu ho donútila ťažká finančná situácia, pretože nie je schopný platiť zákonné mesačné odvody zo živnostenskej činnosti. Zo strany matky neboli dokladované súdu žiadne reálne zvýšené náklady na maloleté deti ani nič, čo by dokazovalo, že sa jej pre obe maloleté deti zvýšili náklady do takej miery, aby žiadala o zvýšenie výživného. Podľa názoru otca náklady na deti sa nezvýšili ani v súvislosti s postupom detí do vyšších ročníkov. Súd neskúmal, či výška nájomného, uvádzaného matkou nepresahuje jej reálne možnosti vzhľadom k výške jej príjmov. Súd rovnako neskúmal, prečo má navrhovateľka s maloletými deťmi stále trvalý pobyt v V. a aké dôvody existujú na to, že nemá prechodný pobyt v Z., kde býva a deti navštevujú aj základnú školu. Súd tiež nezohľadňoval možnosť matky zamestnať sa v mieste

prechodného pobytu, pretože náklady spojené s dochádzaním do práce v Bratislave pre ňu predstavujú nemalé finančné prostriedky. Z uvedených dôvodov navrhol otec rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť.

K odvolaniu sa vyjadrila matka maloletých detí, navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť. Má informácie o tom, že otec detí riadne zarába a nakupuje si neustále novú elektroniku. Otec sa tiež v škole, ktorú deti navštevujú, informoval o ich študijných výsledkoch.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po tom, čo zistil, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou (§§ 201 a 204 O.s.p.), preskúmal vec nielen obsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), pretože sa jedná o vec, ktorú možno začať i bez návrhu, bez nariadenia pojednávania, postupom podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. zverejnil termín vyhlásenia rozhodnutia na úradnej tabuli súdu podľa ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pretože po preskúmaní zistil, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 4, 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 cit. zák. pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 cit. zák. dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Prvostupňový súd správne poukázal na naposledy zvýšené výživné rozsudkom z 27.10.2008, kedy bolo určené vo výške 2.500 Sk (82,98 eur) mesačne na každé z detí, vtedy mal maloletý Y. 8 rokov a Y. 6 rokov. Od tohto rozhodnutia uplynuli v čase rozhodovania súdom prvého stupňa 4 roky a podstatne sa zvýšili potreby detí v súvislosti s ich vzdelávaním, ale tiež v súvislosti s rastom cien a spotrebou na stravu, oblečenie, záujmov a telesným vývinom. V súčasnosti má Y. 12 rokov, Y. 10 rokov a navštevujú základnú školu. Ich potreby sú bežné, zodpovedajúce tomuto veku. Mimoriadne výdavky v súvislosti so starostlivosťou detí zistené neboli. U matky sa zmenili pomery tým, že oproti dobe poslednej úpravy výživného, kedy bola matka na materskej dovolenke sa síce jej príjem zvýšil na sumu 400 až 500 eur mesačne, ale zároveň jej pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť na maloletú toho času trojročnú F.. Matka sa o deti stará sama, pretože jej manžel (otec F.) je vo výkone trestu odňatia slobody. U otca sa zmenili pomery od poslednej úpravy výživného tak, že sa jeho príjem znížil, v čase poslednej úpravy výživného mal príjem 17.000 Sk mesačne, toho času jeho príjem predstavuje 770 eur ročne pred zdanením, podľa posledného dňového priznania za rok 2011. Otec vzhľadom na nepriaznivú finančnú situáciu si pozastavil živnosť k 30.09.2012.

Otec maloletých detí v odvolaní poukazoval predovšetkým na to, že jeho reálne príjmy od doby poslednej úpravy výživného klesli, preto nie je dôvod na zvýšenie výživného. Otec bol natoľko seriózny, že nežiadal vzhľadom k uvedenému o zníženie výživného, preto považuje za nespravodlivé, aby bolo výživné na

každé z detí zvýšené zo sumy 82,98 eur na 110 eur. Matka maloletých detí počas konania navyše žiadne zvýšené potreby detí nešpecifikovala a nepredložila o nich dôkazy. V súvislosti s uvedenými namietanými skutočnosťami otca v odvolaní je potrebné uviesť, že odôvodnené potreby dieťaťa môžu byť rôzne podľa okolností každého jednotlivého prípadu. Sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a rozsahu jeho prípravy na budúce povolanie a ďalších okolností. Výživné pre dieťa nemá slúžiť len na uspokojovanie všetkých jeho najzákladnejších hmotných potrieb (jedlo, bývanie, ošatenie, obuv) ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, prípravu na povolanie, kultúrne, športové, rekreačné potreby a pod.). Za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. Vykonaným dokazovaním súdom prvého stupňa bolo preukázané, že maloletý Y. a Y. majú bežné potreby, primerané deťom vo veku dvanásť a desať rokov a súd zvýšil vyživovaciu povinnosť na každé z detí zo sumy 82,98 eur na sumu 110 eur, pričom zvýšenie odôvodnil zvýšením ich potrieb v súvislosti so vzdelávaním, ale tiež v súvislosti s rastom cien a spotrebou na stravu, oblečenie, záujmov a telesným vývinom. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade postačuje takéto odôvodnenie zvýšenia výživného, vzhľadom na ustanoveniu § 121 O.s.p., podľa ktorého netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe a s prihliadnutím ku skutočnosti, že od poslednej úpravy výšky výživného uplynuli 4 roky. Ak otec bude prispievať na výživu každého dieťaťa sumou 110 eur mesačne, na jeden deň pripadne na výživu dieťaťa suma 3,66 eur. Z takejto sumy matka detí nebude schopná zabezpečiť ani tie najzákladnejšie potreby detí (bývanie, strava, oblečenie) a už vôbec nie ďalšie potreby detí (vzdelávanie, prípravu na povolanie, kultúrne, športové, rekreačné potreby, prípadne tvorbu úspor), čo je tiež všeobecne známou skutočnosťou, pretože každý rodič vie, koľko stoja uvedené položky či už na zabezpečovanie základných alebo ďalších potrieb. V odvolacom konaní nebolo možné prihliadnúť na obranu otca, že nemá dostatočný príjem na to, aby platil zvýšené výživné. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti, ako aj majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané jednak ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, úrovňou vzdelania, pracovnými skúsenosťami), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä existenciou pracovných

príležitostí. Otec maloletých detí nepoukazoval na to, že by sa mu znížil príjem v súvislosti s nejakou objektívnou skutočnosťou, napr. zhoršením zdravotného stavu, invaliditou ale podľa názoru odvolacieho súdu zníženie príjmu otca bolo spôsobené výlučne subjektívnymi okolnosťami na strane otca, ktoré je otec schopný ovplyvniť tým, že prejaví väčšie úsilie pri získaní práce a tým aj väčšieho príjmu. V danom prípade je potrebné prihliadnúť k tomu, že otec maloletých detí je zdravý muž vo veku 35 rokov, vyučený ako opravár plynových zariadení, čo je žiadaná profesia na trhu práce a žije v trnavskom regióne, kde je druhá najnižšia miera nezamestnanosti v rámci Slovenska, v blízkosti Bratislavy, kde je najnižšia miera nezamestnanosti. Otec je povinný platiť výživné aj podľa jeho schopností, bude preto potrebné, aby vyvinul väčšie úsilie pri hľadaní si zamestnania, pretože má vytvorené jednak osobné predpoklady ako aj objektívne možnosti zarobiť si viac a prispievať aj na deti v určenej výške. Ak otec vrátil živnosť, takéto správanie sa otca možno hodnotiť ako nezodpovedné a otec sám zapríčinil, že nemá pravidelný príjem, pričom na vrátenie živnosti nemal žiaden dôležitý dôvod. V odvolaní neuviedol objektívny dôvod (napr. chorobu), pre ktorý sa vzdal zamestnania a nemôže zabezpečovať potreby detí vo väčšom rozsahu, ako to robil doteraz. Je potrebné zdôrazniť, že výživné na maloleté deti má prednosť pred inými výdavkami otca. Pri učení výživného je potrebné prihliadnúť aj k tomu, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, že o deti sa v prevažnej miere stará ich matka, ktorej sú deti zverené do osobnej starostlivosti. V takom prípade starostlivosť o deti jedným z rodičov, v tomto prípade matkou, môže sčasti vykompenzovať jej zákonnú vyživovaciu povinnosť voči deťom. Z hore uvedeného je však zrejmé, že matka detí, aby pre nich zabezpečila aspoň základné potreby, aj keď bude od otca detí dostávať výživné 110 eur na každé z nich, bude musieť prispievať na výživu detí minimálne rovnakou sumou. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov. Zmenou pomerov v zmysle cit. ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine sa rozumie výrazná zmena tých okolností (na strane oprávnených detí alebo povinného rodiča), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Za podstatnú zmenu pomerov na strane oprávnených detí sa považuje vyšší vek dieťaťa a s tým súvisiace zvýšené náklady na jeho výživu v každej oblasti života. Aj v danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu došlo k podstatnej zmene pomerov na strane oprávnených detí následkom ich vyššieho veku a s tým súvisiacich zvýšených nákladov na ich starostlivosť tak, ako je vyššie uvedené.

V ostatnom poukazuje odvolací súd podľa ust. § 219 ods. 2 O.s.p. na vecne správne rozhodnutie súdu prvého stupňa, na jeho správne dôvody, s ktorými sa stotožňuje, ktoré sú uvedené v jeho rozsudku, podľa ust. § 219 ods. 2 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania sa rozhodlo s poukazom na ust. § 224 ods. 1 za použitia ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte počtom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.